

CUPRINSUL ANULUI ÎNTREG

AL

„REVISTEI ILUSTRATE“

pre anul 1901.

I Studii literare comparative filosofice și istorice,
Biografii și Schițe topografice.

		pag.
<i>I. Garanescu.</i>	Beția	2.
<i>G. Simu.</i>	Spre un nou ideal	18, 19.
<i>P.</i>	Pentru ce are Februar numai 28 zile	37.
<i>I. N. Pop</i>	Pascile la Ruși	58.
(—)	Alesandru Silași	74, 82, 90, 98.
<i>S. P. Simonu</i>	Universitățile moderne	100, 101, 102.
<i>I. N. Pop</i>	Femeia și sportul	102, 103.
<i>I. Velcean</i>	O pagină din istoria Reuniunii noastre de cântări	103, 104, 105.
<i>S. P. Simonu</i>	Doina în Ardeal	114, 115, 126, 127, 138, 139, 140.
<i>V. Podobă:</i>	Prima societate ambulată teatrală în Transilvania	118, 119, 120, 131, 132, 141, 142, 143.
<i>S. P. Simonu</i>	„Creștinism și Românism“	149, 150, 161, 162, 163, 173, 174, 175, 181, 182, 183, 193, 194, 195.
	Recesiune critică	201, 202, 203, 208, 209, 210.

II. Novele, Romane și schițe de petrecere:

(—)	Cumnatul	4, 5, 6, 12, 13, 19, 20, 21.
<i>Gizela Ghiurgoricu</i>	Intristare, Bucurie	10, 11.
<i>Alesandru Țințariu</i>	Din chinurile vieții	26, 27, 28.
	Pulpitul misterios	129, 130, 131.
	La un bal — măscat	176, 177.
<i>Enea P. Bota</i>	Trompeta	34, 35, 41, 42.
<i>Porumbel</i>	Roza Alpilor	43, 44, 49, 50, 58, 59, 60.
	O Istorie adevărată	85.
	Poesii în prosă	107, 108.
	Cum se prind ginerii	179, 180.
<i>G. Simu</i>	Domna preutêsă la băi	66, 67.
<i>Antoinu Pop</i>	Amicii	93, 94, 99, 100.
<i>I. N. Pop</i>	Un medic biciclist	105, 106, 107.
<i>Ioan Popa</i>	Teiul cu dragostea	116, 117, 118.
<i>P. Turcu</i>	La școlă.	152, 153, 154, 164, 165, 166.
<i>St. V. Velcean</i>	La schit	183, 184, 185.
<i>Aut.</i>	Mormântul păstoriului	195, 196, 197, 204.
	Ce ai visat?	205, 206.

III. Teatru.

<i>G. Nistor</i>	Caprițiu	51, 52, 53, 61, 68, 69, 75, 76, 83, 84, 91, 92, 93.
<i>S. P. Simonu</i>	Aman sau Jom Purim	121, 122, 143, 144, 145, 155, 156, 157, 167, 168, 169, 187, 188, 198, 199.

IV. Poesii:

<i>Emilian</i>	De anul nou	1.
<i>S. P. Simonu</i>	La începutul secolului XX.	2, 3, 4.
	„Seracul de el Lazar“	29.
	Dochia	36, 37.
<i>S. P. Simonu</i>	Mormântul junetei	67.
	Altariul inimii	74.
	Dacă cumva aş muri	83.
	România din Ardeal	98.

<i>S. P. Simonu</i>	Visul lui Bonaparte	115.
	Când va fi ziua din urmă	150, 151, 152.
	Sufletul și trupul	197.
<i>G. Coșbuc</i>	Cântec	9, 10.
<i>P. Turcu</i>	Inzedar	11.
	Amanta mea	44.
<i>G. Bodnar</i>	Luptă	21.
	Darnică	53.
<i>Al. Aciu</i>	Altă viață	25.
	Stan Bêtrânul	37.
	O melodie	107.
<i>Porumbel</i>	Cătră lună	35.
	La A...	51.
	De erî	60.
	Primăvara	85.
	Intrebare	103.
<i>I. Encescu</i>	Ia-o și fie a ta	63.
<i>Aurel</i>	Ruga copilei	69.
<i>I. A. Câmpeanu</i>	La ea	75.
<i>I. Turdean</i>	Unei femei	90.
	Nui pentru noi	131.
<i>Nițul</i>	Focul iubirei	102.
<i>Gavrîl Popovicu</i>	La mără	128.
<i>St. V. Velcean</i>	Mai găciți acum și voi!	126.
<i>Veronica din Selașiu</i>	Mama	128, 129.
	Destinul	131.
<i>Olimpia</i>	Melancolie	164.
<i>A. Popp</i>	Nostalgiă	166.
<i>Viorescu</i>	Când te vîd	176.
	Dorul meu	177.
	Anacreon	205.
<i>Valentin</i>	În toamnă	195.
(—)	Spunei o salutare	197.
<i>Valeria Grama</i>	Spunemi de ce te mai iubesc?	203.

V. De ale poporului poesii populare, Balade, Colinde, descântece etc.

	Sluga popi și cucul	7, 8.
<i>Petruț</i>	Cât ajunge vorba bêtrânului	30.
	Voichița	22.
	Fermecătorul	87.
<i>Gavrîl Bodnariu</i>	Doi câni	108.
	Capra și iedul	110.
	Strâmbă lemne sfarmă pîtră	46.
<i>T. A. Bogdan</i>	Descântece de măritat	15.
	Bujoraș	32.
	Descântece de dragoste	45.
	Căpitanul	71.
	Cuțitul țiganului	70.
	Mândruța	95.
	Iuănaș	110.
	Colinde	207, 208.
<i>Haritina Țințariu</i>	Doine populare	23.
<i>I. Popa</i>	Fata banului	55.
<i>Petruțiu</i>	Poesii populare din Bănat	62, 63.
	Cântecul soldatului	79.
	Din popor	88.

<i>I. Țigărean</i>	Bradul	78.	<i>Poșta Redacțiunii</i>	8, 16, 24, 32, 40, 48, 56, 64, 72, 80, 88, 96, 135, 146, 171, 180, 200.
<i>Maria din câmpie</i>	Poesii populare	108.	<i>Diverse :</i>	
<i>A. B.</i>	Poesii populare	154, 155.	Glume	23.
<i>Amatoriul pe toate terenele</i>		7, 14, 22, 30, 38, 45, 54, 62, 70, 77, 86.	Șotrea Sărăcilă	39.
<i>Cronica</i>		8, 16, 24, 32, 40, 48, 56, 64, 71, 79, 88, 96, 111.	Țiganul și biserica	56.
<i>Cronica timpului</i>		122, 133, 145, 157, 169, 188, 189, 199	Traiu din casă	64.
<i>Sciri mărunte</i>		123, 133, 134, 146, 158, 159, 170, 180, 189, 200, 214.	„Convocare“	72.
<i>Găcituri. Deslegări de găcituri</i>		8, 16, 24, 32, 40, 48, 56, 64, 72, 80, 96, 112, 135, 159, 171, 180, 190, 191, 200.	Convocare	111.
			Catră on. public cetitoriu	114.
			Apel	191.
			Concurs	190, 191.
			<i>Ilustrațiuni</i>	In tot numărul două sau trei.
			<i>Inserțiuni</i>	124, 136, 147, 148, 160, 172, 192.

FOIA ENCICLOPEDICA LITERARA. *** APARE IN FIECARE LUNA DE DOUE-ORI

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria . . . . . 4 corone
 Pentru România și străinătate . . . . . 6 franci

PROPRIETAR ȘI REDACTOR:

IOAN BACIU
 preot.

Prețul inserțiunilor:

Pentru publicațiile de presă tot anul (de 21 ori)
 tot după 50 cuvinte cu litere garmond se compună 1
 coronă, e și litere mai groase dublu.

De anul nou.

... Cum trec, dispar din lume toate
 Și se cufundă în voian,
 Și vremea își urmărește cursul...
 Și ărași a trecut un an!!
 Un an de lupte și de patimi
 De suferinți și fericiri...
 În urma lui abia rămâne,
 Dór o comóră de amintiri...!

Câte iluzii spulberat'o
 Și anul care s'a sfârșit,
 Câte nădejdi au fost legate
 De el și nu le-a împlinit;
 Și câte inimi sbuciumate
 Balsam durerii-au așteptat,
 Câți ochi găsit-a plini de lacrimi
 Și tot în lacrimi i-a lăsat?!

Căci lumea și viața-ntreagă
 E ca o mare de amar,
 Și picurii de fericire
 În valurile ei dispar...
 Iar inimii de fericire
 S'o amăgesci de ce-i mai spui...?
 Căci cumpenită cu durerea
 În lume fericire nu-i!

Și totuși ce frumoasă-i viața...
 După cumplitele-i dureri
 Ce dulce ni-se pare clipa
 De fericiri și mângâieri!
 Din ceasul nașterii viața
 Ni-e scumpă, dragă, o iubire,
 Și iubirea la suferințe
 Numai și numai se trăim!!

Prea vieții hotărâtă scară
 Noi ne pornim în cetinel
 Și an de an, fără repaos
 Urcăm cu greu câte-un fuștel.
 Ori cât de grea ni-e viața,
 Noi o purtăm cu drag și dor:
 Trecând un an plin de speranțe
 Urcăm fuștelul viitor!!

Bine-ai venit dară pre lume
 An nou, cu drag te-am așteptat,
 Anul cel vechiu de suferințe,
 L'am îngropat și l'am uitat!
 Ați tu ne ești nădejdea ntrégă,
 Tu ne ești idolul slăvit,
 Cu'ncredere privim la tine:
 Bine-ai venit... bine-ai venit!!!

Emilian.

B E Ţ I A.

Nu e făptură pe pământ mai măreţă şi mai minunată de cât omul. Ce minte mai ageră şi mai încăpătore de cât a lui? Animalul cel mai deştept abia îşi aduce aminte ca prin vis de ziua de ieri şi nici prin gând nu-i trece că după aşi vine mâne. Trăeşte cu clipa care sboară şi pierde fără să se întrebe de restul său, de al fiinţelor ce l'au înconjurat şi de al lumii în care s'a născut. Omul nu uită trecutul, vede departe în viitor şi caută să-şi lămurască şi firea lui şi firea din afară de el.

Ce fiinţă mai chipeşe, mai falnică şi mai frumoasă de cât dânsul! Statura lui mândră şi dreaptă îi spune că el este regele atâtor vieţări, care se târăsc pe pământ sau se încovoie cu capul plecat, ca nişte roabe înaintea lui.

Când omul se adânceşte în gânduri, când grigile vieţii şi dorul de isbândă îl îmboldesc la muncă şi la luptă, cu respect te opreşti fără voce, în faţa lui, ca înaintea unei icône, aşa de împodobit de raze, şi se pare chipul lui serios. Êr când risul vesel şi gluma isteacă îi luminează faţa, ce seninătate şi răcoare îi străbate sufletul. Par'că veşti risipindu-se norii de pe fruntea munţilor şi soarele diminuează aurind holde bogate.

Numai omul are darul nepreţuit de a-şi arăta într'un grai desluşit, ce simte şi ce gândeşte. Uitaţi-vă la cele-lalte fiinţi. N'or fi simţind şi ele trecând prin capul lor, păreri, fie cât de întunecate? Dar sunt mute. Sufletul lor care abia licăreşte mijind în lume ca după somn, nu se arată limpede în cuvinte, cu şir şi cu rost. Animalul mugeşte, sbără, urlă, geme, nu vorbeşte. Da nu e făptură pe pământ mai măreţă şi mai minunată de cât omul; nu e alta mai chipeşe, mai falnică şi mai frumoasă şi numai el are darul cuvintului.

Ce jale grea te apasă dar, când veşti pe acest rege al pământului că se face una cu toate dobitoacele de rând! Cine e fericitul care n'a întâlnit nici-odată în viaţa lui chipul domnului şi mândru al omului schimonosit de stricăciunea beţiei într'o pocitanie hădă şi desguştătoare? Numai stă drept şi arătos ca un stăpânitor, se încovoie ca un rob nemernic, şovăie ca un copil nevrstnic, cade ca un stârv lipsit de viaţă. Ochii lui deştepti şi vii dormiteză stinşi şi împăenjeniti. În lumina lor zăresc mai multă minte de cât în a unui bou. Icôna sfântă a figurii lui, făcută după semănarea lui Dumnezeu, s'a stricat, e numai o măzgălitură. Cine a mânjit-o ast-fel pe obraz, pe

nas cu văpsele stacojii? Ce de rău şi-a bătut joc de dinsa, încondeind-o ca se nu mai semene a om? Se întrebi, ce lig-hioaie o fi astă făptură ciudată, care nu e nici om, nici animal? În loc se vorbescă, gângănesc. Gura lui flecară bolboroseşte sunete fără legătură, fără interes sau fără judecată. Dar şi un copil ar grai mai romănesc. Tot ce ştie, se şterge din minte. Tot ce plănuia se ascunde în întuneric. Uită trecutul şi numai zăresce de loc în viitor. Noapte şi haos e în capul lui, haos şi noapte se întinde şi peste lumea lui. Din om a ajuns ne-om. Nu mai vede, nu mai pricepe. Injură, răcesce, bate, fură, ucide. E turbat! Negreşit sănătos nu e. Cine e treaz să se dea în lături şi să-l ocolască! Bôla lui e grozavă. Ca mâne o să-l vedeţi în spital ori în puscărie. — Sărăcul! Şi ce blestem pe neamul lui! Din sângele beivului es copiii stricaţi, porniţi la beţie şi la fapte rele, urşiţi a trece şi dânsii prin cărciumă ca se ajungă tot la spital sau la ocnă. E un blestem care prigonesce până la al 9-lea neam, până la cea din urmă odraslă! Strănepoţii ispăşesc în jalnică ticăloşie greşele strămoşilor loviţi de păcat! Nici praful nu se alege de traiul lor, de casa lor, de neamul lor. Afurisită le este sôrtea şi truda şi agonisela. Nimic nu se prinde, ca putregaiul se dărâmă tot ce se infiripează o clipă din ostenele lor.

Duşmanii ai omului sunt dar toţi aceia cari pun înaintea slăbiciunilor omenesci, ispita rēului, momeala păcatului. Duşmanii ai omului sunt toţi aceia cari au puterea şi datoria de a îndepărta ispita, de a strivi păcatul, şi nu fac asta!

Duşman e cărciumarul care otrăvesce ca se trăiască luând banii muncii ai altuia ca să-i dea în schimb bôla şi perzania ruşinosă.

În teşgheaua negustorului de spirt, bieteles jertfe îşi grămădesc obolul vieţii lor pierdute, înpăimântaţi de nenorocirea ce ne ameninţă neamul şi ruşinaţi de ticăloşia ce aduce peste dânsul beţia, o mână de omeni s'au legat se lupte în contra rēului „Liga” lor, cu o ţintă aşa de vrednică de laudă, pornesc din iubirea de ţară şi din respectul de om. Cine îşi iubesc neamul, şi cine vede în om, ceva mai mult de cât o viaţă, va întinde grabnic mâna cu frăţie acestor luptători şi se va lega cu sufletul său, se le fie tovarăş de luptă, după puteri, în ori-ce loc şi împrejurare s'ar afla.

I. Găvănescu.

Prof. universitar din Iaşi.

La începutul Seclului XX.

Ce Sôrte-ţi profeteşte, trecutul teu, Române,
Pre pragul unui Secul, ce astăzi s'a născut?
Dac'ai trăit Tu astăzi, trăi-vei Tu şi mâne?
Spiritul lumii, grôsnic, etern, nepreţuit,
Custava-a Ta viaţă şi nune cunoscut? —
Şi dac'a trăiesci astăzi, — nu cumva eşi aprôpe
De Demonul perirei, duşman neîntrecut,
Ce scîi fără de milă poporâ se în grôpe:
Să-n nece-alor fiinţă în marea de potôpe ?!

Dar' nu móre egrotul, ce-şi trage a s'a bôla
Prin ôile de durere, meru suspinător —
— De câte ori nu móre Cel tare, şi se scôla
Din patul vescedirii, Cel slab, pătimitor?
O! Musă obidată, cu suflet plângător,
Ce lungă epopee poţi scrie şi compune, — —
Ce acte complicate în spirit lugitor
Din marea traghediă, în câte-o Naţiune
Meru pre Scenă luptă eu Sorţile nebune!...

Pre cum are tot omul a s'a grea traghediă
Cu acte ne-nţelese, Exod neresolvat:
Aşa şi Tu Române, popor plin de tãriă

Menit eşti în viaţă să treci ne încetat
Prin scene curioase şi grele de jucat.
Ci, agera Ta minte şi inima-ţi curată
Amorul pentru ţară fidel şi devotat
Vor scî se-nvingă încă ca şi de altă-dată
A dramei peripeţii şi drama-ntunecată.

Poporē mari, cu fală — s'au stins cu multă jele
Şi-n grôpa de perire şi-au pus viaţa lor:
Chiar David cu Iudeii şi Cir, ce-n lupte grele
Supuş Regi şi tronuri şi ţeri cu mult ardor,
O! Babilon puternic, şi tu şi-altău popor
Peritaţi şi apusaţi ca Sôrele-ndeseră...
Ascunsuvaţi voi faţa ca stelele în nori; —
O mână ne vëdută, o mână mult amară
A scris, — a vóstră ginte se móră şi se péră.

Cambises şi Sesostriş — sumeţi ca şi un sôre,
Persia şi Egiptul trecutau, — nu mai sunt!...
Atâtea lucru, zôla şi mături lucrătore,
Atâtea piramide, colôse, pre pământ
Atâtea monuminte şi Temple de cult sânt?!
Ah! Unde e viaţa şi-alor stea de mărire?

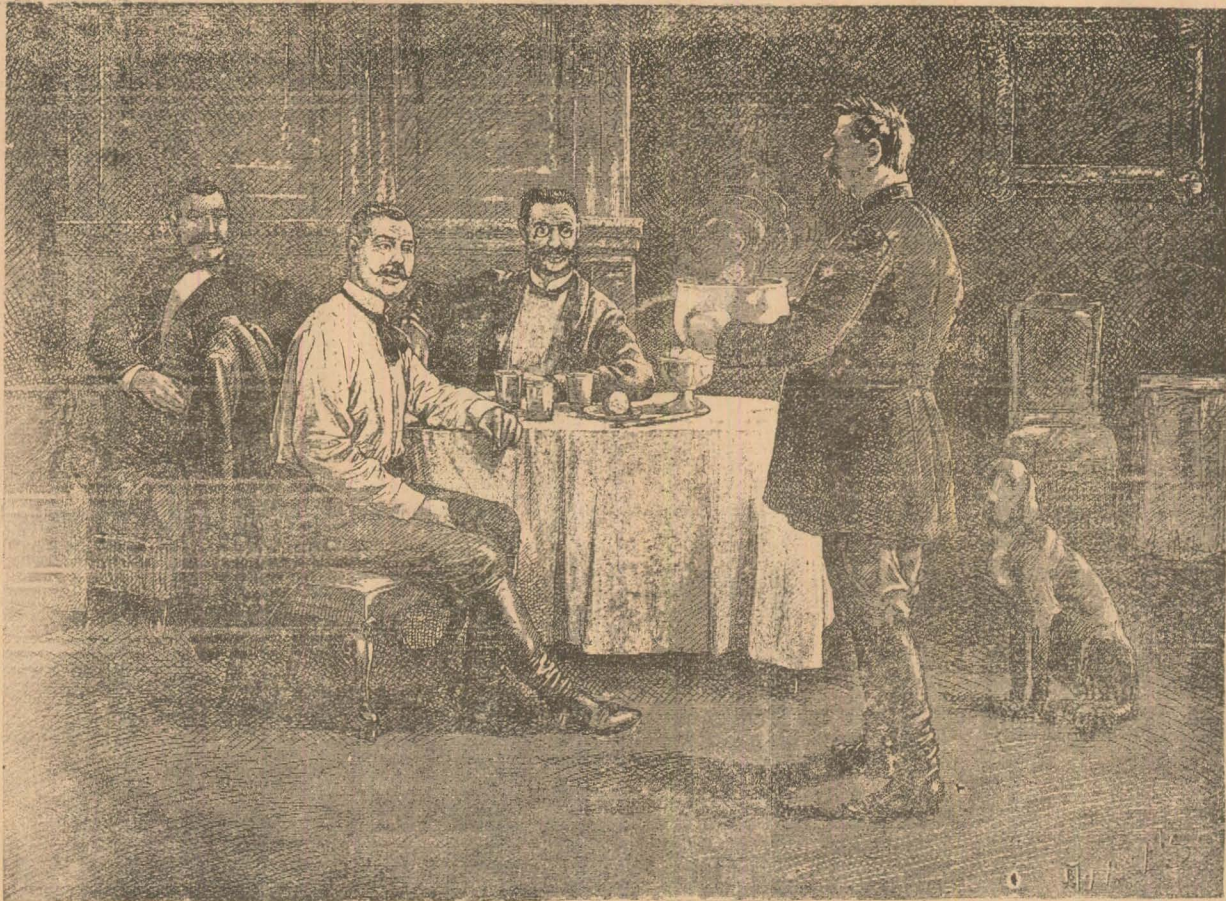
Pre 'naltele ruine a gloriei de-ocând
Se vaetă cu spaimă a Umbrei nălucire,
Acelor, ce zac astăzi în grôpa de perire.

O miă și opt-sute de ani sunt o minune, —
Minune, pentru cine cunôsee pre Român,
Și scie câte rele, urgii și amărăciune
Au inundat viața-i și inima-i din sîn;
Gepidii și Avarii cu Turcul cel păgân
Trăgeu în spre-alor locuri, ca vulturii la pradă
Ca lupii în timpul nopții la oi fără stăpân;
Veniau ca roiul veri din tôte părți grămadă;
Muria ori ce suflare sub crâncena lor spadă.

Veniau ca și fortuna, pre cer, ce se ridică
Tătarul și Mongolul cu fețe de Sătani. —

Peria norocul lumii și ômenii de frică
Cercau asil, scăpare în pesceri suterani,
Și-ar fi deschis pământul sermanii de Sermani!
O! Munți — că n'aveți limbă să spuneți de-acele țile,
Carpați și Munți istorici — nepoților romani, —
Dar voi stați numai martori de lacrimi casandrile
Cu Rodna, Chiraileșul, — mărete Termopile.

O! Mureș, apă lină și Tisă, apă neagră,
Când merg pre-al vostru țermur, păreu de lacrimi vârs;
Când merg pre-al vostru țermur, o carte mare-ntreagă
Cetese în apa voastră, plângând, ce fuge în mers,
Și nu este inimă în carea s'ar fi scers
(Inimă românească) și-n carea să se-n nece
A timpului pomene și-al Sorții negru vers:
Pân' ține Tisa neagră și Someșul cel rece,
Pân' stau Carpați însore, se trecă cât ar trece?!

In sara de Crăciun.

Resbelul, fômea ciurma și cruda servitute,
Amar te sbuciumase, te stôrsă pân la os:
Dar' ai trăit Române — *veți asta-ți fă virtute!?*
Credința, limba, portul și legea lui Christos
Făcututeau pre Time, tiranilor, colos. —
Colos ne espugnabil, granit, ce nu se sfarmă!
Și când vré să te-n ghită Bălaurul sêtos,
Credința, limba, gîntea erau ca și o armă,
Ce sci tăia la Monștrii, pân trupul li se darmă.

Dar ai trăit Române și că trăești, se scie —
Un nume de viață ți-ai scris și Tu ți-ai scris
In cartea Europei, în drepta istoria...
Prin lupte, prin fatigii, ce cale ți-ai deschis
Spre dulcea nemorire, spre dulcele têu vis.
Frumôsă Monuminte: Neaglovul, Câmpul Păniț,
Giurgiul. Velea-albă, mereu unde-ai învins,
Spunând lumii ca Marius, că nu se dau Români, —
Chiar morți ei nu se lasă pân ved în ochi păgăniț.

Dar ai trăit, Române, și-a fost cu neputință
Se mór-o Națiune și-o gînte, ce-a avut
Bărbați și Bărđi cu nume, Eroi în prisosiță:
Pre Stefan și pre Rareș, pre Negrul de de mult,
Pre Mircea și Corvinul, — pre Iancul din Abrud.
Români, ce trăiți astăzi, voi țipuri serioșe,
Călcați cu reverință al patrii ascernut,
E sânt pământul vostru, în el dorm sante ôse,
Strămoșii, Lariți voștri, — ei Vêlfele frumoșe.

Și ai trăit, Române, cu gloriă și mărire,
Tu nu uiți nicî odată pe Marele Mihai,
Lucéferul credinții, Măiestrul de Oștire
De care tremurase Osmanul și-n Seraî —
Și care te-nălțase la gloriă, — dar vai,
Dar vai cum se mai stinse de odată al Têu sôre;
O! Mirislău, o, Turdă cu verdele têu plai,
Voi Gelboe de lacrimi, — o, Turdă-ntristătore
Mormântul l'ô idee sublimă-ardătore!

Pre cum se duce turma, pre cum se risipesce
Când s'a perdut păstorul și n'o poți aduna;
In tocmai bravii ștei și șteea se pornesce
Murind Mihai la Turda și nu sei-neătr'ova?!
Poporul, vai, s'ermanul, mi vine-a lacrima
Se vaietă și móre, el pere se jertfesece,
Colera, ciurma, fómnea, teleaga lui Basta
Il fac se numai simtă, se scie că trăiesce —
Chiar D-d'eu se miră de el cât pătimesce!

Dar ai trăit Române curat cu al T'eu nume,
Credința-n Deitate ți-a dat poterî, poterî, —
Coliba țerănescă și vetrile străbune,
Umorul, gluma dulce, povestile din ceri
Și doina de pre fluer, tot seule și averi, —
Nici când nu te lasară se cađi în desperare,
Nici când nu te lasară se cređi că o se perî:
Inchină-te o, dară Geniului T'eu mare
Și-a dóra Deitatea cu vers de adorare!

O miă și opt-sute de ani, sunt optspredece, —
Sunt optspredece seculi, de când s'a afirmat
Românul 'n estea locuri aci, unde petrece,
Pre care el cu sânge ce mult le-a îngrășat,
Și-n ăle de linisce cu plugul le-a brazdat.
Dar' nu-l s'elbătăcise barbară panorămă
A vremilor barbare, ce el a observat:
Ma, până ađi, Românul, o! Romă, n'are témă, —
Și nu-î este rușine se strige că-i ești Mamă!

O! Nu, iubită Romă, tu Maică preste mare;
Că-ci in Român trăiesce mereu sângele t'eu, —
El a zidit la Temple, Palestre și Altare, —
Lui D-d'eu și limbei, pășind mereu, mereu, —
(Ca sórele, ce trece tăcut in cursul s'eu)
Pășind cu paciința, pășind tot 'măinté
Sub ochiul Provedinții, sub bumul D-d'eu
Pre care-l represintă aci latina ginte
Cu tipul, cu frumseța, cu agera s'a mînte.

Salute, ah! Salute, latină sântă Rassă
La mulți ani ți doresce, la mulți ani se trăiesce,
Romăna Națiune din țera ei frumósă!...
O! Franciă iubită, te rog ca se primesce
Salutul nost terbinte de inimă romănesc!
Italiă, cer dulce, și cer cu dulce sóre, —

Hispaniă frumósă cu farmece ceresce,
Primiți străngeri de mână, ah! Seempe sorioře,
— Trăiască Gintea romă, in veci ne peritóre!!

Se nu uitați, iubite, că-n estea locuri ante,
La Dunărea b'etrână și-n br'eu de carpați
Trăiesce sora vóstră și fica unei ginte,
Ce-a'ntemeiat aicia un nou și clasic Latin:
Trăiesce aci Romăni, — *Romăni adererafi!*
Trăiesce aci Romăni, și-n vetrile străbune,
In ele arde focul legendic sub Penați; —
Prinósă, feriali și sacra libățiune
Și ađi prestă Coliba că-n v'echia Tradițiune.

Și ađi prestă coliba și datini și viéta, —
Și casa Romănescă e chiar casa lui Bruttú; —
Femeia sau Matrona cu suflet de dulc'etă
E chiar Lucretia, Iulia, Cornelia de de mult,
Că-și sciu iubi copii mai mult ca-a lor avut!
Ah! Port romăni și datini, — opinci, sandale scumpe,
Din timpul cel de aur a Romei, ce-a trecut,
Chimiri, zonna ecuestră, cur'ele de pre pulpe,
Cam'esia lungă mândră și — Doină — inimi rumpe.

Er vița, — prestă astăđi și ađi ca de-alta dată
Cu-a ei brațe vinjose și suflet ostășesc, —
Și ađi prestă, produce la Scevoli încântata,
Și Bruttú cu sentieminte, poporul ce-și iubesc...
Ah! Lupte-nversimate, la Plevnă eu gândesc,
In voi a privit lumea, Resbelele romăne,
Și-n luptători pre Bravii ostași, ce r'esoiesc
In luptele lui Cesar din țerile germane,
In luptele lui Scipio, din vremi republicane!

O astfel de Națiune sositul Veac găsesce
In astă țera sântă, pre-acest iubit păm'ent,
Deschideți peptul dară, eu dor te veselesce
Romăne — și măresce pre Dumneđu cel-sfânt-
Se fi Român in tóte, Român se lii ori când!...
Iubesce-ți națiunea, credința strămosescă
Din suflet și inimă eu foc, devotăm'ent:
Și-atuncia om și lume chiar să se prăpădescă,
Eu nu cred c'o se móră — Națiunea romănescă!

O. A. M. D. Gl!

S. P. Simonu.

Cumnatul.

(Novelă)

Era deja luna lui Octombre, când *Nitul*, p'arásind b'ancile universității, se ocupă pentru primadată postul s'eu de profesor la gimnasul din R.

Ce tin'er din familiă bună, plăcut și recom'andat atât prin esterior, l, cât și prin generositate, sciința și nobleța sa, avea încă ca universitar mare trecere, nu numai între colegii s'ei, cari il iubeau f'orte, ci chiar și prin cele mai de frunte familii, unde era totdeauna binevedut.

După ce se aședă in cuartirul destinat și cercetă institutul unde avea s'e-și practiseze cunoscințele sale, is făcu vizitele de lipsă, cu cari ocaziuni se afirmă cu t'otă demnitatea secerând cele mai favorabile impresiuni.

Cu o inprejurare însă nu se putea împăca de loc. Ac'osta era viéta socială din noua sa patriă.

Discordia era la ordinea ăleii. Fiecare lucra după principiile sale individuale, in mare parte greșite, inteligența, de și încă la număr sta pe picior de rebel, că chiar și profesorii între sine nu trăiau in cea mai bună și sinceră pretenie

Tóte încercările sale de a consolidata și a re'nvia ac'osta viață degenerată, deamnă de compătimit, fură z'edarnice.

Se hotari deci, ca pe timpul cât va fi necesitat a mai petrece aci, se trăiască numai studiulu s'eu, ș'colei sale.

Renunța, ca un desilusionat, la t'óte invitările făcute și procur'endu-si o mulțime de cărți din streinatate, tot timpul s'eu liber il sacrifică numai acestora și oficiulu s'eu.

Dar ori cât de retras ar fi un om tin'er și in deosebi intr'un oraș micuț cum e orașelul R, unde din fiecare fe-reastră r'ătăcesc p'arechi de ochi după un nefericit, care e emoscuit de b'arbat tin'er și necăsătorit, totuș ajungem timpul cel de farmec, unde se schimbă propusul, eugetele, inima și dorințele.

— Oh! câtă poesia este in ș'optele sereii, is ăicea din când in când tin'erul nost, profesor, cu cartea la mână, dar r'atácit in universul nemărginit al fantasiei.

II.

In casa directorulu gimnasiulu s'a ținut intr'o ăi după amiad'i, aprópe de crăciun o petrecere de casă.

Cele două fete a le directorulu invitaseră încă și alte domnișóre și pe când se bea teea, se vorbea f'orte mult despre balul ce avea a se aranja cât de cur'end, după ser-

bători și a căruj motor, ca și în anii trecuți era directorul. Tocmai de aceea era așa de importantă seara acesta fetelor directorului. Intrebarea era, că ore veni-va și linărul profesor la bal, sau nu?

— „Nu vè spun că nu vine, dișe Maria, pentru aceea ar fi mai bine se abștăm încă de acum, că apoi se nu ne fie înșălarea prea mare“.

— „Dar lăsați-vè, se aude o vòce, cum ne-am petrecut până acum fără de el, ne-cm petrece și de astădata, dacă nu mai bine, eu nici că me îngrijese de acesta.“

— „Dar e curios, răspuse ér Maria, că nici un om se nu-î convină, ce iș și pòte închipui? Oh! cum s'a schimbat, nu-l mai recunoști. Pe când venise era vioiu, plin de curtuasie, ști un gvaler; acum s'a închis acasă, nu-l veđi nici iri, s'a plictisit de tot...“

— Nu-î așa, dișe Elisa, fata mai în vrèșta a directorului, știți el e fòrte retras și pòte a avut vr'un amor nefericit.“

— „Proștie, îi respuse Maria, e închipuitoriu și nimic altă, când i-l întâlneșe ducèndu-se la institut, așa me salută de necuviincios, încât...“

— Da e ne mai pomenit, dișe într'un târđiu ér Maria vèđind că nu ia altă persòna cuvèntul, și umplèndu-ș a două tasă, ar trebui adevă să-î juram resbunare, da resbunare de n'o veni la bal, ce atèta separatism?!

Elisa trecuse într'aceea la fereastră și se tot uita de-a lungul stradei.

— „Iatal, vine, dișe ea.“

— „Unde, unde, strigară celelalte, sàrind spre fereastră. Un bărbat tiner înalt și cu o față seriòșă trecu pe dina-ntea casei directorului rēdicându-și ochii cei negri spre fereas-
tra îngramădită de capetele fetelor curiòșe.

Cu o zimbire mai neobservată își luă pălăria, salutând adēne, tocmai așa de necuviincios precum dișere Maria.

După ce trecu, damele se reîntòrseră érăș la masă, și trecu cât-va timp pân' se putură reculege de a începe ér disputa.

— „Ah! dișe Aurelia, una dintre cele chemate, dacă totuș ar veni la bal!“

— Domnița deșarta, dișe Maria.

Atunci Elisa, sculându-se de pre scaun esclamă cu tòtă siguranța: „Hai se ne rămășim că vine!“

— Ce insamnă acesta, întrebă Maria spăriată, dòrtu poți ști planurile și ideile sale?

— Aceea nu, respuse Elisa, roșindu-î obrazi, dar eu am o idee.

Ce-mi dați, dacă profesorul, dar nu, se facem în scris și anume: dacă profesorul Nițu... vine la bal, atunci damele, Maria, Aurelia etc. au sè-mi plătèșcă un pond de chocolade. Lucru de onòre.

Ve nvoiti?“

— Ne nvoim!“

— Dar cum o se faci tu acesta, o întrebă Maria curiòșă și cu nerăbdare!

— Aceea e treaba mea, dar la tot casul va veni, cred vi de ajuns.

Ragla

Detunata

— Acum am vorbit destul despre Nițu, dișe Aurelia, priu urmare, care dintre noi i-o mai aminti numele se fie pe-depsită. Așa-e?

— Așa!!

— Primiți?

— Primim!!

III.

După câte-va zile, profesorul Nițu ședea érăș singur în chilia sa scriind o epistolă surorei sale:

„Șederea mea în acest orășel, sau mai bine diș, în acest cuib, mi-e fòrte neplăcută și nu-ți poți închipui discordia ce predominèză tòte clasele de aici, ba ómenii suferă și de obrăz-nicie. Înainte cu vre-o câteva zile eram la preumblare, unica distragere ce mi-a mai ramas afară de casă, și trecând pe lângă casa directorului, de-odată se iviră la fereastră vre-o șese capete unul preste altul, ști o formală...“

Acèșta îți pòte servi de exemplu.

Ómenimea și în deosebi coconițele mè urmăr se la tot pașul și...“

Precând scriea el, bātu cineva la ușă.

— Intra!“

Servitòrea intrând îi dete o epistolă, cu un plic de colòre roșietică, cu cuvintele:

D-luț profesor, mi-a dat-o un băiat și nu mi-a spus de unde.“

— Mulțumesc, dișe profesorul luând epistola.

Servitòrea se grabi afară, nevrènd a fi martoră la des-chiderea cuvetei.

Nițu o desfăcu, începènd a o celi o schintee trecu prin fața sa, apoi un suris o celi încòdata, dar acum deveni seriòș.

Epistola era scrisă în versuri, fără subscriere:

Când va în-eri
Și ciasul va late
Tu me vei afla
La óre șapte
Caută-mè iubite
Și mè vei afla
Pe-a bisericei drepte
Eu te-oi aștepta
Ascultă-mi dorința
Și fa tu dreptate
Când șapte vor fi
Și n turn vor bate. —

După ce a celi epistola și a împăturat-o, Nițu se părea rănit. Fața lui cea gânditòre, arèta că nu-î venia a crede acèșta, dar ce-i mai mult, nici că-i trecuse prin minte a fi dat cuiva însă la o astfel de cutezanță, fiind fòrte retras și ne-cunoscènd încă tòte damele.

— „Că aceea ființă, care a scris aceste șire este una dintre ceale de rēnd, se vede din stilule pistolei, iș dișea el, dar că nu s'a scris, acèșta împrejurare nu-i venea la socotèlă

Ei dar plăcerea curiozității e mare și cine a fost odată tinăr, sau că a cunoscut pe vr'un tinăr, nu se va mira, că Nițul nost îmbrăcându-ș sumanul de iarnă, și sucindu-ș ea neastâmpărare mustețele, se îndreptă cu totă punctualitatea la locul destinat.

Turnul bisericeii, stând măestos și încunjurat de nori, printre cari abia străbăteau razele lunei, avea a fi martorul acestei întâlniri curiose.

— „Cel puțin un timp măi favorabil ș'ar fi putut alege

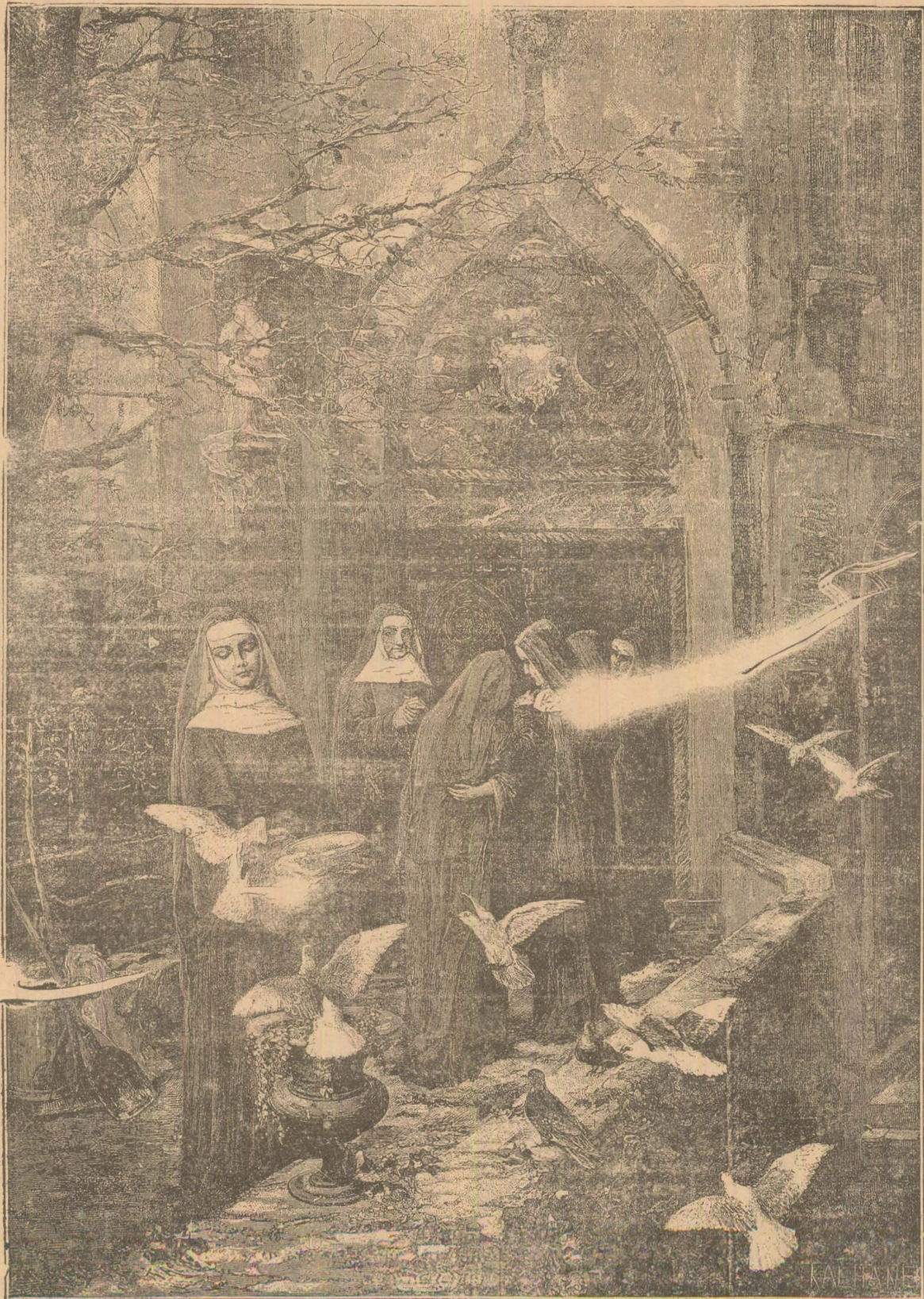
necunoscuta, murmură Nițu, tocmai când lovia vântul cu nea pârteii bisericeii, întorcea perul pe ochi și-i isbia pălăria de era s'o peară.

Caută împrejur spre a se convinge care-l așteaptă sau caută cineva, după cum suna poesia, dar nu vede pe nimeni.

Ajungând la dreptele bisericeii, se ivi o statură de fată alergând spre el.

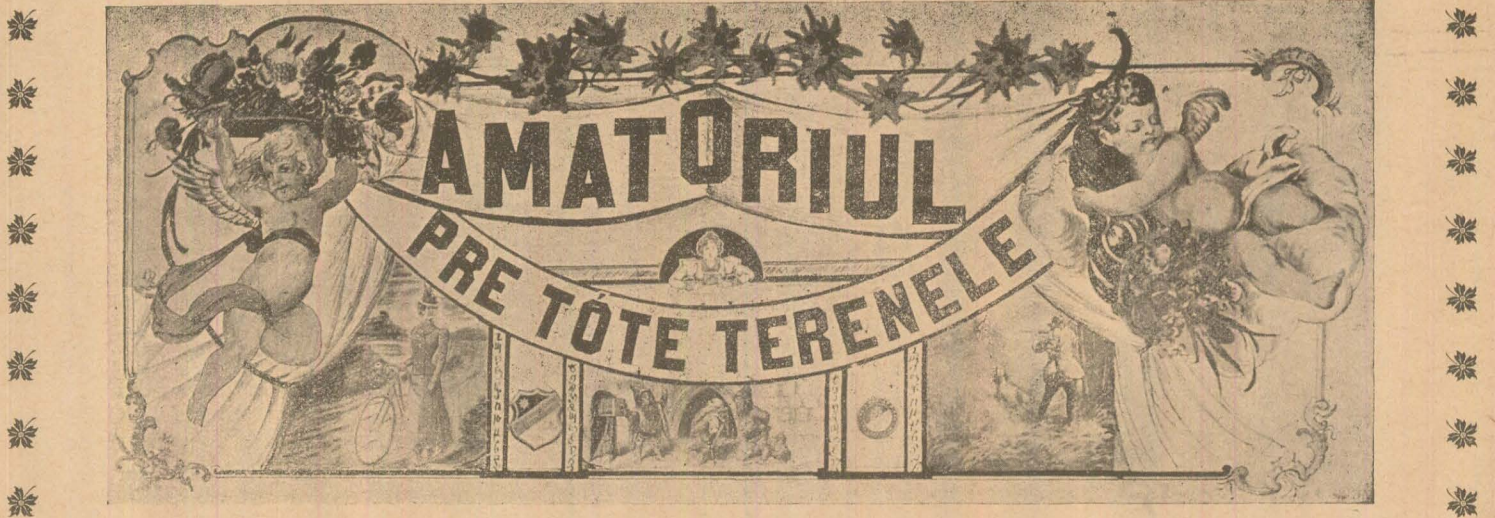
După I. Z. de: Iov.

(Urmare)

Favoritul mănăstirilor.

Decorarea ramelor de icône și de oglinzi.

Înainte vreme rar erau acele case unde puteai ca să vezi câte o iconă ori oglindă încadrată în rame ornate cu figuri sculptate și întraurite;

Astăzi și pe la țeranii noștri dela sate încă vezi atârnat pe perețele caselor și rame decorate cu arabescuri întraurite cari de cari mai frumoase. —

Cauza răspândirii acestor frumoase lucruri până și la poporul agricol. Nu poate fi altă de cât eștinirea lor, căci până când înainte vreme astfel de lucruri se făceau numai de sculptori cari lucrau la câte o ramă săptămâni întregi pentru cari și prețuri poftău mai mari așa d. e. un sculptor român a vîndut Majestății Sale Monarhului nostru o ramă de oglindă pentru un preț de 1600 corone. Astăzi la cele mai multe rame de oglinzi și de icône nu mai aflăm sculpturi ci numai o simplă imitațiune compusă dintr-un fel de masă ce intru atât de bine samănă sculpturii adeverate încât e foarte cu greu de distins una de alta.

Acăsta manieră însă de ornamentat ramele; este foarte simplă, procedura e următoarea:

Ne cumpărăm forme gata de cari să află anume făcute pentru acest scop, de asemenea și masă pentru decoruri, ori pregătim noi însine masa după rețetele de mai jos.

Punem pe un culpător puțină făină de cretă cernută prin o sită deasă și o respirăm ca și când facem aluat de tăietăi.

Intindem peste o oală pusă cu apă la foc ca să fearbă, o cărpă și în cărpa această așezăm masa ca să se moie.

După ce s'a muiat o punem pe culpător și o frământăm ca aluatul, ungem forma cu oleu, tăem o bucată din masă și o apăsăm în formă, tăiem cu un cuțit cea ce întrece peste formă, apoi o scotem și o lipim pe rama ce voim a decora.

După ce s'a uscat o aurim în modul cum am arătat în nr. 10 din 1900 a Revistei Ilustrate. I. B.

Masă pentru decoruri de rame.

Topim $\frac{1}{2}$ litră de apă și spre a face masa flexibilă adaugem oleu și terpentin gros cari le mestecăm bine la olaltă, adaugem la acăsta atăta făină de cretă (Albastru ori Winerweis) câtă se recere pentru ca să se facă mai așa de grosu precum e aluatul de tăietăi, apoi o frământăm bine și o folosim după trebuință. I. B.

Apă cu care ori ce felii de metale se pot pulverisa spre a scrie cu ele.

Punem într'un mojeriu următoarele substanțe.

96	gr.	sare
16	„	Salamoniac
16	„	Sal-alealiu
16	„	Cocleală (Grün span)
17	„	Alb de peană (federweis)
16	„	Vitriol
16	„	Alaun

Le pisăm bine, până ce se pulverizează, punem pulverea acăsta într'o sticlă, turnăm peste ea apoi sărată (Saltz wasser) pecetluim sticla cu ceară și o lăsăm se steie așa 9 zile apoi punem în fluiditatea acăsta metalul ce dorim ca să se pulverizeze, după pulverizare scurgem fluiditatea din sticlă curățim pulverea o mestecăm cu apă de gumi și scriem cu ea. R. r.

DE ALE POPORULUI.

Sluga popii și cucu.

— Snová —

La popa nici un slugă nu împlinē anul, din pricină, că lucru-i da, nutremēt nu prē. Un fecior intrase și el slugă la popa, dar popa il primise numai cu îndatorire să'l slugēscă până când va cânta cucu pe crēnga mērului de lângă casă. A slugit cât a slugit cu trebă bună, dar dela o vreme se urise și el de răbdări prăjite și l'ar fi lăsat pe popa, dar contractul . . . Dela o vreme a început a se purta rēu, încât popa l'ar fi dat necuratului cu adaus, dar și pe el il impedeca contractul. După frământări de minte de o noapte întregă, popa află un modru de scăpare. Era chiar nainte de S. Georgiu și al doilea an de slujbă, acuși se între în al treilea. Popa se sculă des de dimineță și dise cătră mumă-sa:

— Mamă, noi am făcut contract cu dracu și nu ne-om

pute scăpa de el, pōte în veci cu trebă bună, că mai scie D-deu dacă va cânta vr'odată cucu pe crēnga mērului, fiind prē aprōpe de casă; dar eu am aflat modru de scăpare: Tu te suie în mēr și cântă „cucu“ de câte-va ori să audă sluga din grajd și apoi suntem scăpați de el. Asta s'o faci mâne dimineată până 'n zori.

— Bine ȳici fiule!

În dimineată următoare, când se crepau zorile, mama popii urcāse pe scară și așezindu-se pe-o crēnga, cu mâinile ȳinēndu-se de alta incepu, incepu a cânta și cântă „cucu“ de vr'o câte-va ori. Sluga eșind din grajd repede, ca se și vadă cucu, dacă 'l aude, și vedēnd „cucōiea“, înțelese de loc cum stă trebă și, drăcos cum era, se repezi în grajd, luă pusca, o puse le ochi

și — trone! biata mama popii se rostogoli și, ne având vreme să dică mai mult decât un „vai“ se întinse, dându-și sufletul. La auzul sunetului de pușcă, popa eși afară repede și vedând pe slugă încă cu pușca în mână, ér pe mumă-sa întinsă întreabă cu spaimă:

— Ce ai făcut mēi, bată-te Dumnezeu?!

— Pușcai cucu, părinte, că vreu să merg dela dta cu penă de cuc în păiărie.

— Bă tu ai pușcat pe mama!

— Dăpoi că nu am știut eu, că mama dta se preface cuc și sbōră pe sus! Pōte ca-i strigōie pe cucii?!

— Acuma te poți duce necuratului, bine că ai auđit cucu cāntānd pe crēnga mērului — dīse popa, māngāindu-se cu acē, că mumă-sa și altcum a fost stīnsă de bătrīnă... dar barem scapā de dracu și nu va mai fi cine se-i otrāvēscā inima eu cāte și mai cāte alte mai mari pagube decāt cea pricinuită prin împușcarea mumei sale.

Asta sa întēplat pe vreme cānd nu era alți judecātorī afarā de Dumneđeu nici temniță alta afarā de mormēntul; ér popī erau mulți dōr — numai de la secerīș pānā la cārat.

G. Bodnariu.

Cronica.

Pomul de crăciun în Șoimuș. Și în anul acesta ca și în trecut pomul de crăciun pentru pruncii școlari s'a aranjat și împărțit, în biserica gr.-cat. din loc, în prezenta unui număr public.

Copilor mai săraci li sa împărțit vestimente, celor din părinți cu stare mai bună li sa dat turte.

Laudă pentru aranjament se cuvine învățătorului Basiliu Baciū și fruntașilor Vasile Baciū I. D. curator primar Ioan Marian Baciū supravigil silv., Victor Baciū cassar com., Dumitru Moldovan primariu com. George Pop, Vasile Baciū I. I. Flore Parcalab, Vasile Blaga I., Alexandru Baciū, Grigore Baciū I. I., Stefan Parcalab jun., Teodor Luca, Mafteu Luca, Iuon Parcalab Filipescu și Gregoriu Ursa cari s'a dat osteneala pentru reușirea cu deplin succes a acestui act caritativ.

Revista Ilustrată gratis. Banca națională a României carea de la fondarea acestei Reviste în fie care an a fost cea dintâi carea sa grăbit de ași înoi abonamentul, în anul acesta ne a făcut plăcuta surprindere de e ne trimete prețul abonamentului triplicat, cu menirea ca doue exemplare să le trimetem la doue scōle sărace în mod grătuit.

Am satisfăcut cu plăcere și mare mulțamită acestei generosități și am dispus trimiterea Revistei Ilustr. de pe anul curinte în mod grătuit:

Un exemplar scōlei gr. cat. din Posmuș și un ex. scōlei gr. or. din Bērla.

Caritatea. La administratiunea averilor bisericēști din Șoimuș a mai incurs pentru fondul „Caritatea“ următoarele sume:

Pavel Cusman.	Corōne: 1.—
Victor Baciū, Șoimuș	„ : 2.—
Stefan Botcariu, Bistrița	„ : 1.—
Mafteiu Luca, Șoimuș	„ : 1.—
Mihailă Iacobeale, Arcația	„ : —.20
Toma Roman, Ragla	„ : —.40
Nastasia Netea, Budacul-român	„ : —.10
Toadar Cilea, Ardan	„ : —.20
Vasile Ursa, Ardan	„ : —.20
Elena Todoran, Feleac	„ : —.10
Rafila Baciū, Șoimuș	„ : —.20
Raveca Magiarușan, Magiaruș	„ : —.20
Carolina Rus, Budacul-rom.	„ : —.40
Pavel Botcariu, Bistrița	„ : 1.—
Georgiu Ungurean, Bistrița	„ : 1.—
Suma	: 9.—

(Va urma)

Vasile Baciū,
curator prim bisericesc

Ilustrațiunile nōstre.

Detunata. Ilustrațiunea nōstră de pe pag. 5 ne resresintă o stincă de tot interesantă din munții apuseni alcătuită din stilpi de basalt.

Numita detunată în apropierea satului Bucium-șasa lângă Abrud.

Descrierea măi pe larg a acestei admirabile stincē se pōte vedē în nr. 2 a Rev. Ilustr. din a 1898.

Comuna Ragla. Voește și vei putea, luminezēte și vei fi.

Proverbul acesta așă se vedē că a pătruns la inima locuitorilor din în vecinată comună Ragla, pentru că dintre cāte comune romānești și chiar și sāsēscī din comitatul Bistrița-Nă-

sēudului nici una nu se pōte mândri că are alți omeni inteli-genți eșiți gin sīnui poporului cāți ne pōte arata ctomuna Ragla acārei ilustrațiune infrumșetază pag. 5 a acestei Reviste.

Sara de crăciun. Ilustrațiunea nōstră de pe pag. 3 ne în-fățișază o societate veselă ce în sara de crăciun petrece la olaltă în bună armonie.

Favoriții mănăstirilor. Bietī porumbi cum mai sbōrā eī de cu drag pe dinaintea maicelor de la mănăstire și bieteile maice cum se desfatează și privesc cu multă dragoste la ei aruncāndule grāunțe și nutriindu-i cu îngrijire caci dōrā eī sunt favoriții mănăstirilor.

Gâcitură de șach

de Theodor A. Bogdan învățător.

		gezi	per-			
	Un-	-ma	nu	Unde		
gezi:	Nu	-de.	-de	nise	Urmă	
de	ur-	Unde	te	faci.	*Hai	
	mai			calci		
	ver-			-da		
-gim	-gim.	să	-dra	să	tră-	
prī-	co-	fa-	Să	-gim	dra-	
	Să	-be-	-gă'n	-im		
	in	fu-				

POSTA * * *

* * * REDACȚIUNEI.

—*—

Stimab. cetitōre și cetitorī ai Revistei Ilustrate le poffim din inimă un nou fericit.

D-lui I. D. B. Poesiile „Romānele“ „Iou al popii,“ și „Mamei mele“ Nu le putem publica.

Trimetene mai bine ceva pentru „de ale poporului“ precum legende balade, descāntece, gâciturī, datini etc.

Intre abonenții Rev'sei Ilustrate ce vor deslega bine gâcitura din Nr. 1. se vor sorta 3 premii: *Premiul I.* Revista Ilustr. de pe semetru I a anului 1897 compactată elegant. *Premiul al II.* Broșura „Oglinda inimii“ poesii de Gavril Bodnariu. *Premiul al III.* Potretul lui Georgiu Bariț.